

Remissvar om Kommissionens förslag på reviderad f-gasförordning

Sammanfattning

Kemikalieinspektionen tillstyrker i huvudsak Kommissionens förslag på reviderad f-gasförordning med den ambition och inriktning som anges.

Kemikalieinspektionen lämnar en del synpunkter, både av generell karaktär och kopplat till specifika artiklar

- generella synpunkter kring avsaknad av språklig stringens, otydligheter kring myndighetsroller och finansiering av destruktion av illegal f-gas samt avsaknad av aspekter som rör nedbrytningsprodukter och andra miljökonsekvenser än global uppvärmningspotential
- synpunkter kring utformningen av några specifika artiklar, exempelvis gällande påverkan av kvotkostnader, skrivningar om sekretess och styrning av nationell tillsynsverksamhet.

Synpunkter

Kemikalieinspektionen tillstyrker i huvudsak Kommissionens förslag på reviderad f-gasförordning med den ambition och inriktning som anges. Kemikalieinspektionen lämnar en del synpunkter, både av generell karaktär och kopplat till specifika artiklar, se nedan.

Generella synpunkter

Kemikalieinspektionen anser att förslaget behöver bli mer språkligt stringent. Formuleringarna är många gånger otydliga och inte tekniskt korrekta. Texten upplevs bitvis vara mer av vägledningskaraktär.

På flertalet ställen i lagstiftningen hänvisas det till att behörig myndighet ska utföra specifika tillsynsaktiviteter (se exempelvis artikel 8.5 och 28.4). I Sverige är det Naturvårdsverket som är behörig myndighet medan det är Kemikalieinspektionen och kommunerna som bedriver tillsyn inom området. Kemikalieinspektionen anser därför att beskrivningen av myndighetsuppgifterna behöver ses över så att hänsyn tas till att det nationella myndighetsansvaret kan fördelas på olika sätt. I lagtexten saknas också definition av behörig myndighet.

Kemikalieinspektionen anser att styrning av tillsynen på detaljnivå är problematiskt och förespråkar i stället en målstyrd och riskbaserad tillsyn. En målstyrd och riskbaserad tillsynsverksamhet blir både ändamålsenlig och resurseffektiv medan detaljstyrning inte bara bedöms motverka det arbetssätt vi har etablerat i Sverige utan även i hög grad ge oönskade effekter i form av utebliven riskminskning. På motsvarande sätt anser Kemikalieinspektionen att störst riskminskande effekt uppnås om varje medlemsland ges möjlighet att anpassa sina tillsynsinsatser utifrån de behov och förutsättningar som finns nationellt. Om syftet med den föreslagna detaljstyrningen är att generellt öka tillsynen i medlemsländerna anser Kemikalieinspektionen att en utbyggnad av det europeiska tillsynssamarbetet med bland annat kompetensutveckling, erfarenhetsutbyte och gemensamma projekt är en bättre metod. För att säkerställa att tillsyn bedrivs på EU-nivå kan ett alternativ också vara att genomföra revisioner av medlemsländernas tillsynsinsatser, utan minimikrav eller annan detaljreglering.

Det beskrivs i den föreslagna lagstiftningen att tullmyndigheterna ska beslagta vissa illegala produkter. Kemikalieinspektionen tillstyrker detta men vill framhålla att det kan medföra höga kostnader för destruktion för tullmyndigheter. Finansieringen av destruktionkostnader behöver säkerställas på EU-nivå. Det finns samtidigt svårigheter med ett system där tillsynsmyndigheter ska förelägga om att förövarna ska destruera produkterna, då aktörer som ägnar sig åt illegal verksamhet högst troligt inte förekommer i de vanliga företagsregistren.

Kemikalieinspektionen ser också att det finns aspekter som f-gasförordningen inte beaktar och vill särskilt lyfta att förordningen inte tar hänsyn till andra miljökonsekvenser än global uppvärmningspotential samt att förordningen inte omfattar nedbrytningsprodukter, vilket är särskilt olyckligt för de hydrofluoroolefiner (HFO) som är utformade för att brytas ned i atmosfären och i vissa fall ger nedbrytningsprodukter som kan ha hög global uppvärmningspotential.

Specifika synpunkter

Artikel 3.5

Definitionen av operatör är otydlig.

Artikel 4.2

Så som lagtexten är formulerad omfattas inte privatpersoner av kraven på att nödvändiga åtgärder ska vidtas för att undvika utsläpp av f-gaser. Det är otydligt om privatpersoner utelämnats avsiktligt. Jämför även artikel 8.4, som inkluderar privatpersoner.

Det är oklart vad det innebär med åtgärder som är tekniskt och ekonomiskt genomförbara. Det kommer att behövas vägledning för både tillsynsmyndigheter och företag, främst om vad som är ekonomiskt rimligt.

Artikel 4.5, första stycket

Det är otydligt om producenter och importörer ska styrka destruktion eller återvinning av biprodukt till den behöriga myndigheten **vid** utsläppande på marknaden eller endast på begäran. Om det ska ske vid utsläppande på marknaden

behöver ett system för det införs inom respektive medlemsstat. Det är oklart hur skrivningen förhåller sig till andra stycket där tillverkare och importörer ska göra informationen tillgänglig på begäran.

Artikel 8.4

Så som lagtexten är formulerad omfattas privatpersoner av kraven på att undvika utsläpp vid renovering och rivning. Det är otydligt om privatpersoner inkluderats avsiktligt. Jämför även artikel 4.2, som inte inkluderar privatpersoner.

Artikel 11.1

Begränsningarna är onödigt krångligt formulerade. Förslagsvis kan man förbjuda utsläppande på marknaden i alla led samt användning.

Artikel 11.3

Då artikeln omfattar både engångsbehållare och behållare där åtgärder inte vidtagits för att kunna lämna behållaren i retur för återfyllning bör ”engångsbehållare” i första stycket ersättas med ”behållare”. Synpunkten gäller även punkt 1 i bilaga IV.

Artikel 11.5

Det är att föredra att lägga ansvaret på säljaren snarare än på köparen. Det vill säga att man inte får sälja till någon som inte innehar ett certifikat eller utbildningsintyg.

Artikel 12.5

Det är oklart hur skivor av skumplast och förblandade polyoler som innehåller f-gaser ska kunna märkas på ett tydligt och outplånligt sätt som är praktiskt möjligt.

Artikel 12.15, andra stycket

Om skrivningen här åsyftar försäljning on-line bör det framgå.

Artikel 16.5

Om avsikten är att utsläpp av fluorkolväten under produktion skall räknas in i företagets kvot bör det förtydligas.

Artikel 17.5

Betalning vid tilldelning av kvoter kan innebära ytterligare en förhöjd risk för illegal handel med f-gaser, då det troligen kommer att innebära att priserna på legal f-gas kommer att öka.

Artikel 19.2

Så som lagtexten är formulerad gäller kravet att upprätta en försäkran om överensstämmelse och göra den tillgänglig bara för importörer och tillverkare. Det är oklart varför inte distributörer omfattas av krav på att göra försäkran om överensstämmelse tillgänglig för tillsynsmyndigheter. Jämför exempelvis med Europaparlamentet och rådets direktiv 2011/65/EU om begränsning av användning av vissa farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning (RoHS), där distributörer på begäran ska kunna göra en försäkran om överensstämmelse tillgänglig för tillsynsmyndigheter.

Kommissionen (DG Clima) har tidigare uttryckt önskemål om att få in försäkran om överensstämmelse i f-gasportalen. Revideringen av f-gasförordningen ger möjlighet att göra det till ett obligatoriskt krav. Så som det uttrycks idag kan försäkran om överensstämmelse enbart begäras in, men det verkar inte vara möjligt att förelägga företag att vid den årliga rapporteringen lägga in försäkran i f-gasportalen.

Artikel 20.7

Så som lagtexten är formulerad kan det uppfattas som att alla uppgifter i f-gasportalen omfattas av sekretess, även sådant som kan anses vara av allmänintresse. Det är att föredra att inte ha den här typen av skrivning om konfidentialitet i EU-lagstiftningar utan det är lämpligare att hänvisa till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar.

Artikel 23

Det är otydligt hur de kontroller av handeln som beskrivs förhåller sig till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter samt vilka delar av marknadskontrollförordningen som också är tillämplbara för förslaget om reviderad f-gasförordning.

Artikel 23.11

Det är oklart vad det innebär att marknadskontrollmyndigheterna ska vidta alla åtgärder som krävs för att förhindra försök att importera eller exportera ämnen som omfattas av förordningen. Det verkar vara en form av brottsbekämpande verksamhet som marknadskontrollmyndigheter generellt inte bedriver.

Artikel 28.1

Då gränsöverskridande samarbete uttrycks som ett krav bör kommissionen också bidra genom att upprätta ett forum för samarbetet samt avsätta resurser för det administrativa arbete som krävs vid sådana samarbeten.

Artikel 28.3

Förslaget innebär sannolikt att svenska regler om sekretess mellan myndigheter inte kommer att gälla (se C-223/98 *Adidas*, EU:C:1999:500).

Artikel 28.4

Det är otydligt hur kommunikationen mellan medlemsstaterna ska ske. Om det är ICSMS (internet-supported information and communication system for the pan-European market surveillance) som ska användas bör det framgå.

Artikel 31

Det är inte önskvärt att en EU-reglering stipulerar hur sanktionerna ska se ut i medlemsländerna.

I detta ärende har generaldirektören Per Ängquist beslutat. Emma Westerholm har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Linn Norrbäck, Charlotte Rahm, Maryam Ashja, Jenny Ivarsson och juristen Johan Forsberg deltagit.

Per Ängquist

Emma Westerholm

Beslutet är på grund av rådande situation med coronaviruset inte signerat.